

בהמה חיה מקבלת טומאה בחייה.

ב. שחט תחלה את אמו [לאחר שהוציא העובר את ידו], ואחר כך חתכה לידו, הרי הבשר של העובר הנמצא בפנים, נטמא ב"מגע נבלה", על ידי מגעו ביד היוצאת, לפי שאבר מן החי מטמא כנבלה, (199) דברי רבי מאיר.

וחכמים אומרים: אין בשר העובר נטמא, כי מגעו ביד היוצאת הוא "מגע טרפה שחוטתה" [כדין מגע בהמה טרפה שנשחטה, שעל אף שהיא אסורה באכילה, שחיטתה מטהרתה מידי טומאת נבלה מדאורייתא. רק שגזרו עליה טומאה מדרבנן במוקדשין, ולהלן יבואר].

ומבארים חכמים את שיטתם: מה מציינו, [כשם שמצינו להלן] בבהמה טרפה, שישחיטתה מטהרתה מטומאת נבלה, על אף שהיא אסורה באכילה, אף שחיטת בהמה [האם] תטהר את האבר היוצא מטומאתו, אף שאסור באכילה. (200)

אמר להם רבי מאיר: לא ניתן לדמות דין שחיטה בטריפה, לשחיטת האם שתועיל לטהרת האבר היוצא.

כיון שאם טיהרה [כלומר, אף אם מטהרת] שחיטת טרפה אותה מידי טומאת נבלה, זאת משום שהשחיטה נעשית בדבר שהוא גופה, כלומר, בגוף הבהמה.

אולם, אותו אבר היוצא, הרי הוא דבר שאינו

לתוספתא שם]. שרביעית דם שפירשה משני מתים, היינו שלקח חצי רביעית ממת אחד, וחצי ממת אחר, ועירבן. ורביעית שפירשה משתי רביעיות, היינו שלקח שתי רביעיות שלימות משני מתים, שיש בכל אחת מן הרביעיות הללו כדי לטמא, ועירבן, וחילקן, שבאופן זה הם טמאות. לפי שאף קודם שחילקן כבר היה בהם טומאה. [וראה עוד בסדרי טהרות שם, הובא בתוספת ראשונים הנ"ל, ועיין בחברותא על מסכת אהלות, בביאור המשנה ובביאור הר"ש].

199. כמבואר לקמן בפרק העור והרוטב [קכט ב].

200. האחרונים [האמרי משה ד לא ובקובץ ענינים להגרא"ו כאן, וראה חידושי הגר"ח סטנסיל אות שע"ד] הקשו, איך ניתן לדמות טריפה הנטהרת על ידי שחיטה, לאבר היוצא שאף הוא יהיה נותר על ידי שחיטה?. והרי

שחיטת הטריפה מצד עצמה, כביכול מתירה אותה לגמרי אף לאכילה. אלא שישנו איסור צדדי היינו הטריפות שבה והוא זה האוסרה באכילה אף אחר השחיטה. אך מצד עצם היותה בהמה טהורה שחוטתה, מותרת היא ומשום כך נבלתה טהורה. אולם אבר היוצא, הרי אין השחיטה מועילה לו כלל לפי שהוא כאבר מן החי ומצד עצמו אינו ראוי לאכילה. ואין השחיטה מתירה אותו בשום ענין. ומנין שתטהרנו מטומאת נבלה?

הוכיחו מכך האחרונים, שאף הטריפה אינה ניתרת על ידי השחיטה. והטריפות הוא חסרון בעצם הבהמה ואין לה הכשר כלל על ידי שחיטה. אלא שלענין טהרה מטומאת נבלה, מועילה השחיטה. ולכן לדעת רבנן הדין נותן שיהא כך באבר היוצא, ויהא טהור על ידי השחיטה.

ושתי ראיות יש בדבר [כמובא בגר"ח שם]:
א. לקמן [עה א] מובא, שטרפה שנשחטה ונמצא בה עובר [שהוא בן פקועה] אינו נותר

שחיטתה מטהרתה מידי טומאת נבלה, (202) אף טרפה, שאסורה באכילה כבהמה טמאה, לא תטהרנה שחיטה. (203)

ומחלקת המשנה בין טריפה לטמאה:

לא! אין לדמות ביניהם. כי אם אמרת בבהמה טמאה שטעם טומאת נבלתה הוא משום שלא היתה לה מעולם שעת הכושר [שלא היה שעה אחת שהיתה ראויה לשחיטה ולכשרות אכילה, אשר מכוחה של שעת כושר זו, יכולה היתה נבלתה כעת להיטהר על ידי השחיטה. אלא מעת ברייתה הייתה טמאה].

גופה של האם הנשחטת, והאם יתכן לומר שאף כלפיו תועיל השחיטה, ותטהר את האבר, על אף שהוא דבר שאינו גופה? (201)

ג. ודנה המשנה: מנין לנו כלל, לטרפה, ששחיטתה מטהרתה מידי טומאת נבילה? והרי הסברא נותנת להיפך. שהרי בהמה טמאה אסורה באכילה, גם אם נשחטה, ואף טרפה אסורה באכילה.

וכיון שדינם שווה בענין אכילה, יהיה כן דינם גם לענין טומאה -

מה בהמה טמאה האסורה באכילה אין

אמו. שהרי רבי מאיר אומר כאן "לא אם טיהרה שחיטת טרפה אותה, דבר שהוא גופה, תטהר את האבר דבר שאינו גופה"? ואילו נאמר ששחיטה מטהרת בן פקועה מטומאת נבלה, נמצא שעובר שאינו גופה טהור מטומאת נבלה אף שאינו כשר לאכילה. ועל כרחך שלדעת רבי מאיר בן פקועה אף אינו טהור מן הטומאה.

202. מקור דין טומאת נבלת בהמה טמאה אף אם נשחטה, מביא רש"י מדברי ה"תורת הכניס", ששם נדרש מן הפסוק "לכל הבהמה אשר היא מפרסת פרסה, ושסע איננה שוסעת, וגרה איננה מעלה, טמאים הם לכם, כל הנגע בהם יטמא". ובכלל מגע נבלה זה שטמא, אף הנוגע בנבלת בהמה טמאה שנשחטה. [וצריך לריבוי זה, כדי שלא נלמד מבהמה טרפה טהורה, ששחיטתה מטהרתה מידי נבלה].

203. מפירוש רש"י והרע"ב משמע ששאלה זו, נידון בפני עצמו הוא. אולם לדעת הרמב"ם בפירושו למשנתנו, שאלה זו נשאלה לחכמים על ידי רבי מאיר. ולא שבא רבי מאיר לחלוק עליהם בדין זה שהטרפה נטהרת בשחיטה, אלא שאל

בשחיטתה. והביאור [לפי הצד שהיתר בן פקועה אינו משום שנידון כשחוט אלא משום שנמצא בבהמה וניתר משום "כל בהמה תאכלו". ע"ש בהערות בגדר היתר בן פקועה] דכיון שהיתרו של הוולד תלוי בהיתרו של האם, והאם אינה ניתרת על ידי השחיטה כיון שהטריפות שבה מעכבת את היתרה, אף הולד אינו ניתר מדין "כל בבהמה" החל בבהמה כשרה.

ב. הרמב"ם פסק שנבילה מצטרפת להשלים לשיעור כזית עם טריפה. מפני שהטריפה, תחילת נבלה היא. ומוכח כפי הגדר הנ"ל, שהטריפה היא מחוסרת הכשר מעיקרה. ואף השחיטה אינה מועילה לה במאום. ולענין זאת הרי היא כנבילה, ומשום כך מצטרפין.

201. הרמב"ן לקמן [עה א] הוכיח מכאן, שלדעת רבי מאיר שכן פקועה אינו ניתר בשחיטת אמו, אף אינו נטהר מידי טומאת נבלה. דעת בעל המאור שם, שאף על פי שלרבי מאיר אין בן פקועה מותר באכילה, מכל מקום, מודה רבי מאיר שהשחיטה מטהרת אותו מידי טומאת נבלה. ועל כך מוכיח הרמב"ן שאדרבה, לרבי מאיר כל שחי בפני עצמו, אין לו הכשר על ידי

תאמר בבהמה טרפה, שאין לטמאות את נבלתה כנבלת בהמה טמאה, משום שהיתה לה **שעת הכושר** קודם שנטרפה, ועל ידי שחיטה, היה לה להיות כשרה ככל בהמה טהורה. וכיון שראויה היא מעיקרה לשחיטה, שוב לא פקעה ממנה תורת שחיטה, ואף אם נטרפה יש לנבלתה טהרה על ידי השחיטה.

תאמר בבהמה טהורה טרפה, שיש במינה שחיטה, לפי שהיא בכלל בקר וצאן טהורים הראויים לאכילה [כאשר כשרים הם, ולא נטרפו].

ומשום כך, אף כאשר היא עצמה אסורה באכילה מחמת טריפותה, תועיל לה השחיטה לטהרה מידי טומאת נבלה.

אבל **בן שמנה** חי שנולד קודם שהשלים זמן עיבורו, **אין שחיטתו מטהרתו** מידי טומאת נבלה [וודאי שאסור הוא באכילה] **לפי שאין במינו שחיטה**. שהרי הוא אינו בכלל "בקר וצאן" אלא ממין הנפלים הוא. ועדיין לא הגיע לכלל שם "בהמה", ולכן אף

אולם חילוק זה נדחה: **טול לך מה שהבאת** בחילוק זה [שלטמאה לא היתה שעת הכושר, ולטהורה היתה דעת הכושר], כי הרי בהמה טהורה **שנולדה טרפה מן הבטן**, ומעולם לא היתה לה שעת הכושר, **מנין שנבלתה לא תטמא?**⁽²⁰⁴⁾ ושוב נמצא שאף שחיטת הטרפה אינה מצילה מידי הטומאה.

אלא החילוק בין טמאה לטרפה כך הוא:

לא ניתן לדמות בין טמאה לטרפה. לפי שאם

[על הרי"ף, בתחילת הפרק] שכן פקועה טרפה מותר. שהרי אפילו נבלת מת בן פקועה מותר. והוא הדין לטרפה.

דעת **הראב"ה** בענין זה [בשם אביו, הובא בהגהות אשר"י לקמן עה ב] שרק עובר טרפה בן שמונה נותר בשחיטת אמו ונבלתו טהורה. אולם בן ט' אינו נותר, ומטמא.

ובבכור שור ביאר את החילוק, שכן שמונה חי אינו נידון כגוף בפני עצמו, אלא כאחד מאברי אמו. ואם כן, אף שעובר הוא, היות ואין דנים אותו לעצמו, נותר אגב אמו. מה שאין כן בן ט' חי נידון לעצמו. וסיבת היתרו כבן פקועה, היא משום שנחשב כאילו נשחט בעצמו והכשירה בו התורה ארבעה סימני שחיטה וכשחוטים הם. ולכן אם טרפה הוא, הרי שאין שחיטה מועילה בו, כפי שאיננה מועילה בכל טריפה.

זאת כדי לשמוע תשובתם שהיתה לה שעת הכושר. ועובר זה שהוציא ידו הרי לא היתה לו שעת הכושר מעולם. והרי הוא טרפה מן הבטן. ולפיכך מן הדין שיהא כמו נבלה ולא מועילה בו שחיטת אמו. זהו שרצה רבי מאיר להוכיח לחכמים בשאלת "מנין".

204. רעק"א הקשה, שלכאורה טרפה מן הבטן אף היא בכלל אלו שהיה להם שעת הכושר. שהרי בעודה במעי אמה, היתה ניתרת בשחיטה כדין בן פקועה. ותירץ, שכן שמונה חי המובא בסוף משנתנו יוכיח שאף הוא היה לו שעת הכושר על ידי שחיטת אמו. ובכל זאת אין השחיטה מטהרתו מידי טומאת נבלה.

ומקושית הרעק"א משמע, שכן פקועה שהוא טרפה, נותר בשחיטת אמו. וכך היא שיטת הר"ן

אין שחיטה מטהרתו.

מדרס הזב [כלומר, דבר המשמש את הזב בעמידתו עליו] הריהו אב הטומאה. ואין טומאה זו חלה אלא במדרס שיש בו לפחות שלשה טפחים על שלשה טפחים.

גמרא:

שנינו במשנתנו, אם הוציא העובר את ידו, ושחט תחילה הבאה את האם, לדעת רבי מאיר נטמא בשר העובר בטומאת נבלה מחמת מגעו עם האבר היוצא.

מקשה הגמרא: אמאי מדוע נטמא העובר? והרי הטומאה הבאה לו על ידי מגעו באבר היוצא, טומאת בית הסתרים היא. לפי שהמגע נעשה בתוך גוף האם, שמקום סתר הוא, וטומאת מגע הנוצרת בתוך בית הסתרים — לא מטמא! (205)

לימא, האם יש לנו לתרץ ולומר שרבי מאיר הולך לטעמיה, שטומאה בלועה מטמאה. (206)

דתנן: (207)

בגד של שלשה טפחים על שלשה טפחים, שנעשה מדרס לזב, שנחלק לכמה חלקים, ושוב אין בכל אחד מן החלקים שיעור של מדרס הטמא, הרי הוא טהור מן טומאת המדרס. (208)

אבל בכל זאת, טמא בטומאת מגע מדרס.

דהיינו, כיון שכאשר היו החלקים הללו מחוברים זה לזה [שהיו חלק מטומאת המדרס], הם נגעו זה בזה, וטמאו זה את זה כדין מדרס הנוגע בכלי או בבגד, שמטמא אותו במגעו בדרגת ראשון לטומאה. הרי נמצא שחוץ מטומאת מדרס שהיתה בהם [שהיא בדרגת אב הטומאה], היתה בהם טומאה נוספת, של "טומאת מגע מדרס"

205. כמובא בנדה מב ב.

206. העיר הרש"ש: לדעת חכמים הסוברים שיש כאן מגע טרפה שחוטה לענין טומאת מוקדשין, מדוע מטמא, והרי בית הסתרים הוא? וביאר, שלענין מוקדשין החמירו לטמא אף בבית הסתרים כמו שהחמירו ששחיטת טרפה מטמאת.

אכן, למסקנת הגמרא, שאף לדעת רבי מאיר הטומאה היא משום שמשעת הפרישה אין זה בית הסתרים [גמרא להלן] או משום שחיבורי אוכלין כגלויים הם, אין צריך לסברא זו. ואפילו במוקדשין אין בית הסתרים מטמא. וכל טומאת האבר בטריפה שחוטה, היא משום שעת הפרישה, או כדין חיבורי אוכלין.

207. כלים כז י, ועיין בחברותא למסכת כלים, בביאור המשנה ובביאור הר"ש.

208. התוספות מוכיחים, שכאשר נעשה הבגד למדרס הזב אין מדובר שעמד עליו הזב כשהוא יחף. שאם כן, לא היה חולק רבי יוסי בדבר, לפי שכאשר עומד עליו יחף, נעשה למדרס הזב, ויחד עם זאת מקבל טומאת מגע הזב מחמת שעומד עליו כשהוא יחף.

כמו כן אף אין מדובר שעמד כאשר נעליים לרגליו, לפי שאף באופן זה ישנה טומאת מדרס היות ועומד עליו, וכן ישנה טומאת מגע מדרס. שהרי הנעליים עצמם נעשים לו למדרס, ונוגעים הם בבגד ונטמא במגעם. וכאשר עומד הזב באופן זה שישנם שתי סיבות לשתי הטומאות הללו, הרי שלדעת רבי יוסי מבואר במנחות כד

היו מחוברין יחדיו למדרס הזב, היה מגע במדרס לא פוקעת מהם בהתחלק המדרס לחלקים קטנים, **דברי רבי מאיר**.⁽²⁰⁹⁾

ותניא,⁽²¹⁰⁾ **אמר רבי יוסי** [על דברי רבי מאיר]: חלקי המדרס הללו, טהורים הם לחלוטין, אף מטומאת מגע, כי:

וכי באיזה מדרס נגע זה [דהיינו, כל אחת ואחת מחתיכות הבגד הללו]?! הרי כאשר

ב, חלות שתי הטומאות בבת אחת. כמובא שם: "מודה רבי יוסי בשני סדינים מקופלים ומונחים זה על זה וישב זב עליהם, שהעליון טמא מדרס והתחתון טמא מדרס ומגע מדרס". ואם כן, ודאי אין להעמיד שעמד כאשר הוא יחף או בנעליו, שהרי באופן זה לכולי עלמא מקבל הבגד טומאת מגע הזב.

לכאר מדוע לא טמאים המים מחמת עצמם שהרי נגעו במי חטאת, ואין נגיעה גדולה ממה שהם נוגעין בעצמם, יעוי"ש. ויש לדון, מדוע כאן לא פירש רש"י שיטמאו חתיכות הבגד מחמת מגעם בעצמם. ומדוע הוצרך לפרש שנגעו זה בזה בעודם מחוברין?

וביאור הדבר הובא **בשם הגרי"ז** [בספר שחיטת חולין] שכל היכן שצריך "שיעור" כדי לטמאותו וכגון כאן שצריך שיהיה בבגד שיעור של ג' על ג', לא יתכן לומר שאין לך נגיעה גדולה יותר ממה שנוגעים בעצמם. לפי שבכל "משהו" ו"משהו" שנוגע בעצמו, הרי אין שיעור.

מה שאין כן לענין מי חטאת, אין צורך ל"שיעור" כדי לטמאות. לפי שמשקין מטמאין בכל שהוא. ואם כן, בזה שייכת טומאה מחמת מגעם בעצמם.

210. תיבה זו, טעות סופר היא. שהרי דברי רבי יוסי נאמרו בהמשך אותה משנה שם. [ציון בשולי הדף]

211. כך פירש רש"י. והרמב"ן העיר על כך מהסוגיא במנחות כד א ששם מובאת הסברא "שבעה לה טומאה". כלומר שדבר שחלה בו טומאה, אין טומאה נוספת חלה עליו. ואם כן, אחר שנעשה הבגד למדרס שוב לא חלה בו

אלא מוכיחים **התוספות**, מדובר באופן שעמד הזב כאשר מפסיק "פשוטי כלי עץ" [כלי עץ פשוט ושטוח] בין רגליו ובין המדרס. ולכן יש בזה רק טומאת מדרס. ולא טומאת מגע.

על דברי **התוספות** הללו תמה הרש"ש, שלענין מדרס אין כל נפקא מינה בין אם הדבר שעמד עליו היה פשוטי כלי עץ, או אם היה לזה בית קיבול. לפי שאם ראויים הם למדרס, אף פשוטי כלי עץ נטמאים בטומאת מדרס, ולכן יטמאו את הבגד בטומאת מגע מדרס. ואילו אם אין הדבר ראוי למדרס, הרי שאף אם לא היה זה פשוטי כלי עץ אלא היה להם בית קיבול, טהורים יות ואינם ראויים למדרס. וצ"ע מדוע נקט **התוספות** שמדובר בפשוטי כלי עץ. [ועייין חזון איש כלים סימן ל"א ס"ק ד'].

209. כך פירש רש"י. ובפסחים יח א ד"ה בטלו, פירש רש"י לענין פרה שבלעה מי חטאת [שטמאים הם], שדעת רבי יהודה שאינה נטמאת משום שבטלו המים במעיה. וברש"י שם האריך

בטומאת מגע זב. (212)

נמצא, שמחלוקת רבי מאיר ורבי יוסי, היא האם יש טומאה בבית הסתרים, או לא.

לדעת רבי מאיר, טומאת בית הסתרים מטמאת, ולכן חלקי המדרס טמאים בטומאת

מגע, על אף שמגעם היה נסתר. ואילו לדעת רבי יוסי, טומאת בית הסתרים אינה מטמאת, ולכן אין החלקים טמאים בטומאת מגע.

אך דוחה הגמרא: אין להוכיח ממשנה זו, שכדעת רבי מאיר נאמרה, אלא אף לדעת רבי יוסי היא אמורה.

ותירצו התוספות:

א, אכן טומאת אוכלין חמורה מטומאת אבר מן החי. לפי שראויה להצטרף ולהשלים ל"כביצה" אוכלין. מה שאין כן אילו היה נשאר רק בטומאת אבר מן החי, לא היה ראוי להצטרפות זו.

ב, הר"ר שמשון תירץ, שהסברא "שבעה לה טומאה", נאמרה רק על טומאה הבאה לו מבחוץ. אך בטומאה הבאה לו מגופו עצמו, היינו טומאת אבר מן החי שלא באה על ידי מגע בדבר אחר וכדומה, הרי שעל גבי טומאה זו, יכולה אף טומאה אחרת לחול.

ויש לבאר החילוק בין טומאה הבאה לו מעצמו, לטומאה הבאה לו מדבר אחר:

וביאר החזו"ן איש [כלים לא א], דהיכן שהטומאה באה מעצמו לא נאמרה הסברא דשבע לה טומאה. משום שבשעה שפרשה כזית בשר מן האבר [ראה בחזו"ן איש שם שהדברים אמורים במדרס שנעשה וילון. אך עיקר הסברא נכונה גם לעניננו]. בטלה ממנו טומאת אבר מן החי [ויתבאר להלן עג א טומאת אבר מן החי אינה אלא כאשר האבר שלם. אך בשר שפרש ממנו — טהור מטומאה זו]. ומחשיבין זאת שבשעה שפרש הבשר ופקעה ממנו טומאת אבר מן החי, נחשב כאילו נגע בטומאה. לפי שחילופי שם הדבר, היינו שפקע ממנו שם אבר מן החי וחל בו מציאות בשר בעלמא, נחשב כמגע. ואחר שפקעה ממנו טומאת אבר, חלה בו טומאת מגע. ויעוי"ש.

טומאת מגע הזב. ותירץ, שאין בזה כל כך קושיא. כיון שבעיא דלא איפשטא שם אם אומרים למסקנא את הסברא של "שבע לה טומאה" או לאו. [וראה בחידושי רא"ל מאלין מה שהוכיח מכך, ומה שביאר בענין שבע לה טומאה אם הוא כעין ההלכה ש"אין איסור חל על איסור"].

212. כך פירש רש"י, שיתכן אף שנגע בו הזב לאחר שהיה למדרס. והתוספות הוכיחו שמדובר באופן שנגע בו הזב עוד קודם שנעשה הדבר למדרס, או שדרס עליו כשהוא יחף. וטומאת מגע וטומאת מדרס, באין כאחד. לפי שאם נעשה בתחילה למדרס ורק אחר כך נגע בו, לא חלה טומאת מגע על טומאת מדרס החמורה. משום שמן הגמרא במנחות כד ב עולה שדבר שכבר נטמא, "שבעה לה טומאה". כלומר, לא ניתן שוב לטמאותו בטומאה אחרת. כיון שהדבר שכבר "שבע" מן הטומאה שכבר חלה בו. אלא אם כן, מוסיף טומאה חמורה יותר, שהיא תוספת על הטומאה הקיימת.

והקשו התוספות, דלקמן [קכח ב] מובא שהחותך כזית מאבר מן החי [הטמא בטומאת נבלה] וחושב עליו להאכילו [לגוי — רש"י שם] ואחר כך חתכו, הריהו נטמא אף בטומאת אוכלין מחמת מגעו בשאר האבר מן החי. וכדעת רבי מאיר שטומאת בית הסתרים מטמאת. וקשה, הרי אף בזה "שבעה לה טומאה". מטומאת אבר מן החי. ואיך חלה טומאת מגע?

וככל שנמשך החיתוך [אף שנעשה הדבר בזמן קצר], הולך עובי הבגד ומצטמצם, עד שנחתך ונפרד לחלוטין. לפיכך, בשעה שפורשת החתיכה הקטנה משאר הבגד, הרי שמגע אותו עובי מועט ומצומצם הנפרד, הוא מגולה ואינו בית הסתרים. ולכן אף לדעת רבי יוסי יש בו טומאה ממגע הבגד הגדול שהוא מדרס הזב ואב הטומאה.

ואם כן, **הא**, במקרה המובא במשנתנו, ששחט את האם ואחר כך חתך את האבר היוצא, **נמי**, אף בו הדין כך, **שבשעת פרישתן** של שאר חלקי העובר שבפנים **מהאבר** הנחתך, אף הוא העובר, **מקבל טומאה מהאבר**, כי בשעת החיתוך הסופי אין זה בית הסתרים, היות והחיבור שבסוף החיתוך, מגולה הוא.

נמצא, שאף רבי יוסי מודה שבאופן זה העובר טמא מחמת מגע הטומאה באבר היוצא.

ומביאה עתה הגמרא סברא נוספת לכך שדעת רבי מאיר במשנתנו, אינה בהכרח לשיטתו בבגד הנחלק מטומאת מדרס, ואף לא בהכרח שרבי יוסי יחלוק על דעת רבי מאיר כאן, וכדלהלן:

רבינא אמר: אין לדמות בין מה שאמר רבי יוסי שבגד הנחלק טהור, למה שאמר רבי מאיר כאן שאבר היוצא נשאר בטומאתו אף לאחר שנשחטה האם.

כי **בגד**, **לאו לחתיכה קאי**, אינו מיועד

וכי **לאו איתמר עלה**, האם לא על משנה זו, **אמר עולא:** **לא שנו** שחולק רבי יוסי על רבי מאיר, **אלא** בבגד שדרס בו הזב, שהיה בו **שלשה** טפחים על **שלשה** טפחים [שהם שיעור בגד הנעשה למדרס הזב], **שנחלק**, ובכל חתיכה יש פחות משלשה טפחים, כך שבשעה שנחלקו החלקים זה מזה, לא היה באף אחד מהם שיעור הראוי לטמא בטומאת מדרס. ולכן אין אף אחד מן החלקים הללו יכול לטמא את חברו בטומאה זו בשעת התפרדותם, על אף שבשעת ההתחלקות אין זה מגע של בית הסתרים. ואילו קודם שנחלקו, בהיותם מחוברים, הם אינם מטמאים זה את זה, לפי שהמגע בשעת החיבור הוא מגע של בית הסתרים. ולכן סובר רבי יוסי שאין החלקים טמאים.

אבל, חתיכות בגד שמידתן **שלש** אצבעות **על שלש** אצבעות, **הבאות** ונחתכות **מבגד גדול** שנטמא טומאת מדרס וחתכו ממנו מידת שלש אצבעות זו, מודה רבי יוסי שיש בהן טומאה. ואף שאין זו טומאת מדרס לפי שלוש אצבעות אין בהם כדי שיעור מדרס, מכל מקום, יש בהן טומאת מגע מדרס, שהרי **בשעת פרישתן**, כלומר, בשעה שנחתכו **מאביהן** [דהיינו הבגד הגדול, שנשאר בגודל הראוי להיות מדרס גם בשעה שפירשו ממנו החתיכות הקטנות], נטמאו במגעו, שהוא מגע מדרס הזב. ולפיכך **מקבלות טומאה** על ידי המגע **מאביהן**. (213)

ואין זו טומאת בית הסתרים, לפי שחיתוך הבגד אינו נעשה בכת אחת לכל עובי הבגד. אלא בתחילת החיתוך עדיין הבגד עבה,

לחותכו, אלא אדרבה, טוב לו שישאר שלם. ולכן, רואים אותו כשלם. והחיבור שבין כל חלקי הבגד הוא מקום בית הסתרים. ולפיכך סובר רבי יוסי שאין בהם טומאת מגע מדרס הזב.

אבל אבר העובר היוצא לחוץ, לחתיכה קאי. עומד הוא לחותכו, שהרי הוא אסור באכילה, ויש לחותכו משאר אברי העובר המותרים.

עג-א **ובל העומד לחתוך** [כגון אבר זה], **כחתוך דמי**. לפיכך, דנים את מקום החיתוך שבין האבר היוצא כחתוך וכגלוי, ואין זה מקום הסתר. וכיון שנוגעים האבר היוצא ושאר העובר זה בזה, מטמא האבר את העובר בטומאת מגע.

נמצא, שדעת רבי מאיר במשנתנו, הסובר ששחיטת האם אינה מטהרת את העובר מידי טומאת נבלה, אינה בהכרח משום שסבור רבי מאיר שטומאת בית הסתרים מטמאת, ומשנתנו נאמרה אף לדעת רבי יוסי, הסובר שטומאת בית הסתרים מטמאת. ומבארת הגמרא: סברא זו ש"כל העומד ליחתך כחתוך דמי" [ואשר מכח סברא זו

העמיד רבינא את שיטת רבי מאיר במשנתנו לכולי עלמא,] **כמאן** כדעת מי נאמרה? — **כרבי מאיר!**

דתנן: (214)

הלכה היא בטבילת כלים, שאין כלי טמא נטהר מטומאתו, אלא כשיטבילו את כל הכלי על כל חלקיו [כגון ידיות וכדומה]. ואם הותר מעט בחוץ, אין הכלי טהור בטבילה זו:

כל ידות הכלים שהן ארוכות יותר מכפי הצורך, ועתיד לקצצן, הריהו מטביל את הכלי עד מקום מדה. כלומר, עד למקום שבדעתו לקצץ את הידית. ואותו חלק העתיד ליקצץ, יכול להישאר מחוץ למי הטבילה, והכלי נטהר, **דברי רבי מאיר**.

רבי יהודה (215) **אומר**: אין הכלי טהור, אלא **עד שיטביל את כולו**, כולל החלק העומד ליקצץ.

דהיינו, שלדעת רבי מאיר כל העומד ליחתך כחתוך דמי, ולכן הידיות העומדות לקציצה אינן צריכות טבילה. (216) ואילו לדעת רבי יהודה, כל העומד ליחתך אינו כחתוך, ולכן

אחת לכל עוביו. ובהכרח שבמהלך החיתוך, מתגלה כל שלב בעובי הבגד ואין זה 'מגע בית הסתרים' אלא מגע הראוי לטמאות. [ועיין בקובץ ענינים בביאור סברת רבי יוסי].

214. מקואות פרק י משנה ה, ועיין בחברותא למסכת מקואות, בביאור המשנה ובביאור הר"ש.

215. בגמרא שלפנינו כתוב "וחכמים אומרים". אולם במשנה מובאת דעה זו בשם רבי יהודה.

216. הקשו התוספות, הרי אף שרוצה לקצץ את העודף וממילא כחתוך דמי, מכל מקום, הרי הידית העומדת להיחתך, חציצה היא, וחציצה זו היא מיעוט שמקפיד עליו, שהרי מקפיד הוא ואינו רוצה בקיום הידית, ועתיד לקצצה. ואם כן, איך מועילה הטבילה?

והעמידו התוספות שמדובר בכגון שעשויה הידית חוליות חוליות כשלשלאות של ברזל העשויות טבעות, ולכן אין מקום הטבילה נחצץ, שהרי המים נכנסים בין החוליה לכלי. [וראה